
HEGYVIDÉKI IGEHIRDETÉSEK

SZABADSÁGBAN

Galata 5,1-11

2017. NOVEMBER 26.

IGEHIRDETŐ: SZABÓ ISTVÁN

Lekció: 126. Zsoltár

Imádkozunk: Mennyei Atyánk, a Krisztus által, hálaadó szívvel vagyunk itt, hogy egybegyűjtöttél bennünket, mert szólni akarsz a szívünkhöz, fel akarsz bennünket emelni, vigasztalni akarsz nyomorúságainkban, utat akarsz mutatni, ha eltévedtünk volna, meg akarod erősíteni reménységünket, és Te magad akarsz Szentlelked által felkészíteni és készé tenni arra, hogy végezzük a szeretetnek minden munkáját. Törelemmel jövünk és Eléd hozzuk vétkeinket, bűneinket, nyomorúságainkat, s azt kérjük Tőled, hogy a mi Urunk Jézus Krisztusunkért töröld el azokat, könnyítsd meg terheinket, tégy egészen szabaddá, hogy szívvel-lélekkel, egész valónkkal Neked élhessünk, mint megszentelt gyermekeid. Mennyei Atyánk, légy itt velünk Lelked által! Nyisd meg szívünket, ragyogtasd ránk igéd világosságát, erősíts, buzdíts és bátoríts és formálj bennünket szent akaratod szerint, hogy hasonlatossá lehessünk a mi Urunk Jézus Krisztusunkhoz. Hogy élhessünk neved dicsőségére, és szolgálhassunk embertársaink javára. Óérette, Megváltó Urunkért, Krisztusunkért kérünk, hallgasd meg könyörgésünket. Ámen

Textus: Annakokáért a szabadságban, melyre minket Krisztus megszabadított, álljatok meg, és ne kötelezzétek meg ismét magatokat szolgaságnak igájával. Ímé, én Pál mondom néktek, hogy ha körülmétkedtek, Krisztus néktek semmit sem használ. Bizonyoságot teszek pedig ismét minden embernek, aki körülmétkedik, hogy köteles az egész törvényt megtartani. Elszakadtatok Krisztustól, akik a törvény által akartok megigazulni, a kegyelemből kiestetek. Mert mi a Lélek által, hitből várjuk az igazság reménységét. Mert Krisztus Jézusban sem a körülmétkedés nem ér semmit, sem a körülmétkedetlenség, hanem a szeretet által munkálkodó hit. Jól futottatok; kicsoda gátolt meg titeket, hogy ne engedelmesskedjete az igazságnak? Ez a hitetés nem attól van, aki titeket hív. Kis kovász az egész tésztát megkeleszti. Bizodalmam van az Úrban ti hozzátok, hogy más ér-

telemben nem lesztek; de aki titeket megzavar, elveszi az ítéletet, bárki legyen. Én pedig atyámiai, ha még a körülmetélést hirdetem, miért üldöztem mégis? Akkor eltöröltetett a kereszt botránya. (Galata levél 5,1-11)

Kedves Testvérek! Már az elmúlt héten is a Galata levelet olvastuk, és bizony, a Bibliaolvasó Kalauz szerkesztőinek mondhatunk csak köszönetet, hogy gondosan, úgymond, kis szakaszokra bontották a levelet a napi igelovlás számára. Megtehették volna, hogy akár egyetlen napra kijelölik az egész levelet, nem olyan hosszú ez a hat fejezet, 20 perc alatt végig lehet olvasni, és felolvasni sem tart sokáig. A gondosság értelme nyilvánvalóan az, hogy nem akármilyen tétje annak, amiről az apostol itt beszél. A múlt vasárnap már hallhattuk ezt a levél nyitányában, ahol szenvedélyesen, markánsan, sőt, megrendítő módon olyan kifejezéseket használ Pál, hogy ezt nemhogy egy apostoltól, de Pál apostoltól sem várnánk. Szenvédélyes levél ez, súlyos kérdéseket érint. A most felolvasott szakasz jalkiáltással ér véget: *akkor eltöröltetett a kereszt botránya!* Az apostol előtte azt fejtegeti, hogy ha a régi rendet hirdetné a galatáknak, ha azt hirdetné, hogy a törvény fogsága alá van vetve az ember, ha az apostoli szolgálata azt célozná, hogy begyűjtse őket a törvény-házba, hogy megkötözze őket a régi törvény igájával, ha a törvény hirdetője lenne köztük, akkor eltöröltetett a kereszt botránya (Gal 5,11). Akkor a megváltásnak, Krisztus testet öltetésének, életének, keresztthalálának eltemtetésének, feltámadásának, Atya jobbára ülésének nincsen semmi értelme. Akkor nincs értelme az Isten ígéreteinek. Akkor nincs értelme annak, hogy Isten megannyiszor kegyelmesen hozzánk hajoljon, akkor a szeretetnek sincs értelme. Akkor rendnek kell lennie, akkor törvénynek kell lennie, és kinek-kinek fel kell fedeznie önmagában azt, amivel néhány embertársunk rendelkezik is, az úgynevezett kompetitív hajlamot, a verseny-készséget, és neki kell feszülnie az egyetlen feladatnak, amire a törvény utasít: húzd ki magad a bajból. Akkor nem marad más, csak az önüdvözítés útja. Ezt pedig, már az első lépésénél tudjuk: zsákutca. Pál vehemens érvelése okán sokan szabadságlevélnek nevezik a Galata-levelet. Hiszen a szabadságról van itt szó. Mások evangélium-levélnek nevezik, mert amit a négy evangéliumban olvasunk, amit az apostoli üzenet hirdet, ami megalapozza keresztyének életünket, ami által keresztyének vagyunk, az maga az evangélium, és ezt ez a levél mintegy sűrítvényben mondja el, részben védekező, részben oltalmazó helyzetben. Mások azt mondják, hogy ez a levél Krisztus-levél. Hiszen csodálatos vallomást tesz az apostol a Galata levél 2. részében, amikor azt mondja: *élek többé nem én, hanem él bennem a Krisztus, és azt az életet, amelyet ebben a testben élem, azt a Jézus Krisztusba vetett hit által élem* (Gal 2,20). A Krisztussal való egyesülés, a Krisztusnak való teljes és feltétlen átadottság jelenik itt meg; Jézus Krisztus, a Feltámadott Úr, Lelke hatalmában birtokba vesz bennünket –, de talán jobb lenne azt mondani: életbe foglal bennünket, elkezdünk élni. Mert ha igazán élünk, akkor

Krisztus által élünk. Mi több, az apostol voltaképpen meg is fordítja ezt: azért élünk, mert Krisztus él! Azért élünk, mert Ő feltámadt. Azért élünk, mert megragadott bennünket evangéliumával. Ezért sokan az új élet levelének nevezik a Galata-levelét. De én most nem elnevezéseket akarok sorolni, csak jelzem, hogy bennünk is támadhat efféle gondolat, hogy valami néven elnevezze ezt a levelét. Most a felolvasott szakasz első verséről szeretnék szólni. Ez egyszerre buzdítás és óvás, és a keresztyén élet középpontjára mutat. Azt mondja az apostol: *annak okáért a szabadságban, amelyre minket Krisztus megszabadított, álljatok meg, és ne kötelezzétek meg ismét magatokat a szolgaságnak igájával.*

Előbb azonban hadd szóljak még néhány szót a levél korábbi részéről, sőt hadd utaljak előre is, túl azon, ami itt hallottunk. Jeleztem már, hogy a levél elején az apostol hangot ad rémületének. Ez végighúzódik az egész levélen, itt is kitapogatható. Olyasmi ez, mint amikor látjuk a 3-4 éves gyermekünket vagy unokánkat, amint matat a szobában ezzel-azzal (ez a gyermek korosztály már rendkívül ügyes!), megtalálja a szerszámos kamrában a százás szeget, És hova való a százás szeg? Nos, a konnektorba. És már indul is, hogy kipróbálja. Mit tesz ilyenkor a szerencsétlen szülő vagy nagyszülő? Először is rémülten felkiált, de úgy, mint még soha, utána pedig ellöki sőt fellöki a gyermeket. Mert hiába a sok csodálatos pedagógia, nevelés-elv, ilyenkor nem lehet szépen leülni és elmagyarázni, hogy mi az 220 Volt meg a 16 Amper, meg elektromosság, és jelezni a gyermeknek, hogyha bedugja a szöveget a konnektorba, abból nagy baj lesz. Lépní kell. Kiáltani kell. Így mondom: el kell onnan lökni a gyermeket. Ilyesmit érzünk a levélben végig. Az apostol kétségbe van esve, meg van rémülve, hogy a galaták, akik már átölelték az evangéliumot, Krisztus által már megszabadultak az igazi szabadságra, letették roppant sors-terheiket, most kezdik ezeket a terheket magukra venni. Életveszélyes dolog kezdődött körükben.

Azután, a levélen végig átüt az apostol személyessége. Sokszor mondják prédikátoroknak, lelkészeknek, bizonyásgtevőknek nekem is: tiszteletes úr, szépen mondta, de még szebb lenne, ha hiteles is lenne. Ilyenkor lehajtom a fejem. Papokra mondják: vizet prédikál és bort iszik. Miért nem úgy él, ahogyan beszél? Igen, itt van az ügynek való átadottság kérdése, a hitelesség, de még inkább személyesség. Ezért az apostol, ahogy múlt alkalommal mondtam, most is kiteszi magát a spiccre. Nem elvonatkoztatott, hűvös fejű szakértőként szólal meg, hanem mint testvér. És feltárulkozik, és beavatja a galata gyülekezetet olyan konfliktusokba is, amelyekbe nem szokás. Hadd szóljak most, kitérőleg, erről is egy szót. Pál itt olyan konfliktusokba enged betekintést is, amelyeket az anyaszentegyház közösségében nem szoktunk kitergetni. Sokszor jönnek hozzám is, főleg, mióta püspök vagyok, és kérdezik: püspök úr, mi történt itt, mi történt ott? Hallottunk valamit erről-arról. Megmondom őszintén, nagyon-nagyon nehe-

zemre esik ezekről beszélni. Igen, el lehet mondani egy-egy nehéz ügyet, esetet; meg lehet osztani másokkal, lehet együttérzést és ima-segítséget kérni, de a dolgok kiteregetése nem mindig vezet el a dolgok jó megoldásához. Ha a kórházban sebészeti műtétet hajtanak végre, azt izolált és sterilizált körülmények között viszik végbe, és nem úgy zajlik a műtét, hogy kerítenek egy nagy sátrat, bereflektorozzák, bejön a csoda-sebész, mi pedig körbe ülünk nagy karéjban, és szurkolóként drukkolunk neki, sőt, időnként bekiabálunk, hogy miként kell a szikét fogni, miként kell a sebet varrni.. Pál azonban itt olyan ügyekbe is beavatja a galatákat, amelyekhez semmi közülük nem volt. Azért teszi, mert nagy tétje van a mondandójának. Emlékszünk a Galata levél elején leírta, hogy miképpen feddte meg Pétert, az oszlop-apostolt. Péter az apostolok között az első, mindig az ő neve az első az apostoli névsorban. Pál leírja hogyan pirított rá Péterre Antiochiában, szemére vetve, hogy képmutatószkodik. Ott is a törvényhez való viszonyról volt a szó, illetve arról, hogy miképpen viszonyuljanak egymáshoz a zsidókból keresztyének és azok, akik a pogányságból tértek meg. Péter ebben a konfliktusban alakoskodott. De tartozik ez a galatákra? 800 km-re odébb éltek, mint volt Antiochia. És vajon, nem semmisíti meg ezzel Péter tekintélyét Pál? Vagy nem hozza ezzel önnön magát abba a látszatba, hogy ő csak egy civakodó fráter, aki az élő fába is beleköt? Ráadásul, meg is oldódott az ügy, és Péter – ahogy Pál később leírja – nagyvonalú volt. Vagyis igazán megértette az evangélium üzenetének azt a lényeges következményét, amiről most itt szó van.

Végül, az apostol nemcsak személyes dimenziót szóltat meg, hanem azokat a nagy történelmi távlatokat is bemutatja, amelyekről, tudom, manapság nagyon nehéz beszélni, mert mi egy olyan kultúrába keveredtünk bele, vagy olyat kultúrát alkottunk magunknak, vagy ilyenné változott a civilizáció, amit én emlék-malomnak nevezek. Bizony, ledarálják az emlékeinket, felőrlik a tradícióinkat, és arra készítetnek, hogy elfeledjük a gyökereinket. Valaki így mondja egyszer: a hagyomány-szakadások civilizációjába érkezünk. Nekünk már nem mond semmit, hogy ki és mi volt régen a dédpapa. Hagyjanak minket békén a régmúlt alakok! Mi óvodás korunk óta (ahogy felidézem az erre vonatkozó pedagógiai mozzanatokat) arra lettünk kondicionálva tudatilag, hogy leértékeljük a régi dolgokat, ne tartjuk fontosnak azokat, sőt, tehernek tartjuk, veszedelemnek. Nehéz erről szólni, mégis szólnom kell, hogy eljussunk a felolvasott szakasz lényegéhez. Pál korábban egy allegóriát mond el a galatáknak. Az allegória a régi időkbe vezet. Két gyermekről beszél: Izsákról és Ismaelről, illetve két asszonyról, Sáráról és Hágárról, illetve minden hívők atyjáról, Ábrahámról, akinek Isten gyermeket ígért. Sárától nem akart gyermek születni, és akkor – fogadjunk örökbe! – Hágár teherbe esett Ábrahámtól. Amikor szült, akkor Sára ölen szült, ami ez a régi világban azt jelentette, hogy kvázi Sára szülte azt a gyermeket, ez itt kvázi bér-anyaság volt (1Mózes 16). De aztán

Sára is fogant, és megszületett Izsák (1Mózes 21). Pál most allegórikusan beszél a különbségről: nézzétek, az egyik gyermek a törvény szerint született, volt egy legális eljárás. Lehetett örökbe fogadni. A másik ígéret szerint született. Az egyik szolgáltól született (aki alávetett volt), a másik szabad asszonytól. Ti Abrahám (és Izsák) gyermekei vagytok hit által. Ti az ígéret gyermekei vagytok. Ez az ígéret teljesedett be r Jézus Krisztus által, hiszen még a törvény is az ígéretre nézett. Miért akartok tehát akkor visszatérni a törvényhez? Ha Krisztus megszabadított benneteket, akkor ti az ígéret örökösei vagytok; ha titeket az Isten Szentlelke szült, Isten jókedvéből, kegyelméből, akkor miért akartok beállni a törvény szolgátságába? És sok egyéb érv is van itt. Az egyik legszebb, amikor a törvényről beszél, nem lekcisinyli a törvényt, hanem azt mondja, hogy a törvény Krisztusra vezérlő mesterünk lett (Gal 3,24). Ez pedig egy szép kép az antik világból. Amikor a patricius házból iskolába vitték a kis gyermeket, volt egy rabszolga, ő volt pedagógus, aki megfogta ezt a kis patricius gyermeket, elvitte az iskolába, és ott állt az iskola előtt, amíg véget nem ért a tanítás, és utána hazavitte. A törvény a mi Krisztusra vezető pedagógusunk - mondja Pál. Ez a funkciója, ez a tiszte. Ha kell, fülön fog bennünket, ha kell, megostoroz bennünket (mert még erre is fel volt hatalmazva a rabszolga, a pedagógus). Oda-kényszerít bennünket Krisztushoz. De azzal véget ért a szolgálata. Ahogy mi beléptünk Krisztus iskolájába, ahogy mi keresztyénné lettünk, ahogy Krisztust magunkhoz öleltük, ennek a rabszolgának a funkciója véget ért. És még sorolhatnám itt, a Galata levél képeit.

De amiről most az apostol beszél, arról kell még néhány szót szólni, hogy Krisztust még jobban magunkhoz öleljük. Mit jelent a szabadságban megállni? Két vonatkozást hoz fel az apostol ebben a szakaszban, és én mind a kettőről szeretnék szólni. Az egyik: Pál arra emlékezteti a galata gyülekezetet is, és bennünket is, hogy ő most nem a valamitől való szabadságról beszél. Igen, van ilyen szabadság is. Igen, van ilyen szabadság, az ember szabad elnyomástól, kizsákmányolástól, eltiportatástól, idegen hatalomtól, idegen meggyőződéstől. Mi, magyarok ne tudnánk ezt! Jórészt ez a mi modern szabadság-eszményünk. De végzetesen módon és önhittén, egészen ki is terjesztjük: szabadnak lenni mindentől! A modern kor egyik legnagyobb paradoxona éppen az, hogy aztán erre sorozatban gyártják a törvényeket. Bizony, én ennél nagyobb paradoxont, ennél nagyobb civilizációs ellentmondást nem láttam. Az ember mindentől szabad akar lenni, a másiktól is, önmagától is, saját közösségeitől is, országától is, nyelvétől is, identitásától is, nemiségétől is, meggyőződéseitől is. Mindentől szabad akar lenni, még a törvényektől is! – és sorozatba hozza a törvényeket, és folyton elkötelezi magát (és, persze, a másik embert), hogy mindentől és mindenkitől szabadnak kell lennie. Ez lett a fő törvény! Nem tudom így, hova jutunk ezzel, –közeledünk a zsákutca végéhez, elég kínos lesz belőle visszatérni. De az apostol nem erről a szabadságról beszél, hanem talán

arról, amiért József Attila kiállt: Jöjj el szabadság, te szülj nekem rendet! Hogy valamire szabad lesz az ember. Valamire. Itt azt mondja: bizonyoságot tesztek ismét minden embernek, aki körülmetélik, hogy köteles az egész törvényt megtartani. Ha így tesztek, akkor elszakadtok Krisztustól, ha törvény által akartok megigazulni, kiestek a kegyelemből. Hiszen mi a Lélek által hitből várjuk az igazság reménységét, mert Krisztusban sem a körülmetékedés (törvény), sem a körülmetéletlenség (ellen-törvény) nem ér semmit, egyedül csak a szeretet által munkálkodó hit. Erre szabadít meg bennünket Krisztus, a szeretet által munkálkodó hitre. Vagyis a hitre, amely felébreszti bennünk a szeretetre való készséget és képességet. Ezért mondja az apostol ilyen határozottan és erősen itt: ne legyen számotokra a szabadság ürügye a testnek. Péter apostol is beszél erről. Lám, Péter és Pál egyetértenek. Igen, Péter apostol is azt mondja: jaj azoknak, akiknek a szabadság a gonoszság palástja! (1Péter 2,16). Jaj azoknak, mondja itt Pál, akinek a szabadság a test ürügye. Ürügy a rosszra. Ürügy a szeretetlenségre. Ürügy a hitetlenségére. Ürügy a másik eltiprására. Ürügy arra, hogy az ember kizárólag önmagának éljen. Hát ne legyen ürügy a szabadság. Ürügy - az eredeti görög szó igen érdekes, erről szólni kell. Azt jelenti, hogy valami, ami révén az ember egy megkezdett folyamatot felfüggeszthet. Ez az ürügy. Zajlik az életünk, elindulunk egy úton, erős eltökéléssel, és útközben jön valami, ami miatt kiállunk az útról. Sőt, megfordulunk. És ki az itt közöttünk, aki ne élt volna valamikor, valamilyen ürüggyel? Mert, például, nem akart iskolába menni, hát megevett három kanál sót, és lázas lett tőle. Diáktrükk. Vagy: nem akart a házastársának valami teljesíteni, és kitalálta, hogy bent kell maradni a munkahelyén, férfi-trükk (mostmár asszony-trükk is). Vagy nem akart jót tenni, nem akart ezt-azt, amazt megcsinálni, hát jelezte a mamának, hogy elromlott az autó (gyermek-trükk). Ürügy ezer van. Olykor mondhatjuk, hogy te magad vagy az ürügy!

Másodszor azt mondja az apostol: *annakokáért a szabadságban, amelyre Krisztus megszabadított, álljatok meg* szilárdan. Mintha azt mondaná: ne engedjétek magatokat eltéríteni, ne engedjétek a fületekbe duruzsolt ürügyeknek, ne engedjétek az ürügy-gyártásnak, álljatok meg, és ne kötelezzétek meg ismét magatokat a szolgaság igájával. A másik szó, amiről most szólni kell, ugyanolyan, mint az előbbi. Ez nem pusztán képes kifejezés: ne kötelezzétek meg magatokat, ne kössétek meg magatokat! A galaták körében vagyunk, akik hellén kultúrában éltek, görögül beszéltek. Amikor ezt mondja az apostol: *ne kötelezzétek meg magatokat*, máris ott csengett a fülükben az, amit annak a világnak az egyik legnagyobb filozófusa, Platón tanított a törvényekről. A törvényeket magyarázva több esetben ugyanezt a szót használta Platón, amit itt Pál apostol is. Amikor például Platón arról beszél a törvényekről szóló műve nyolcadik könyvében, hogy ha valaki elmulasztja a köteles életmentést, tehát látja, hogy valakit megtámadtak,

bántanak, az életére törnek, közvetlen fizikai veszedelemben van, de elmulasztja a segítségnyújtást, félreáll, az ilyet, mondja Platón, a törvény átka sújtja. Átok hull az ilyen emberre. Vagyis a törvény alá esik, a törvényben megszabott ítélet alá esik. Ugyanezt mondja egy másik helyen is, hogy ha valaki a felmenőit, szüleit, édesapját, édesanyját, nagyanyját gyalázza, megszegyeníti, kiforgatja, az a törvény ítélete alá esik, azt köti a törvény szankciója. Értették jól a galaták, hogy miről beszél itt Pál: a szabadságban álljatok meg, és ne álljatok oda újra a törvény ítélete alá. Ne kössétek meg magatokat a törvény átkaival. Ha visszalapozunk Mózes V. könyvére, az úgynevezett második törvénykönyvre, ahol Mózes újra közli Isten népével a törvényt, a törvényhez szankciókat csatol: áldásokat illetve átkokat köti - ezek hozzá vannak kötve a törvényhez. Az a keresztyénség lényege, hogy Isten fölszabadított bennünket ezek alól a szankciók alól, Jézus Krisztus keresztyére odaszögezte az ellenünk szóló adóslevelet, és szabaddá tett bennünket arra, amit megromlott természetünknel fogva (ez a test!) képtelenek vagyunk megtenni. A magunk erejéből nem tudjuk betölteni a szeretet törvényét. Holott a törvény lényege a szeretet. És ha nem tudod betölteni, akkor a törvény szankciója hull rád. Ezt a halálos paradoxont akarja most az apostol leoldani a galatákról. Krisztus szabaddá tett arra, hogy szeressek. Hadd kérdezzem meg tőletek személy szerint, testvérek, akadályoz-e benneteket valaki, valami abban, hogy betöltsétek a szeretet törvényét? Odaáll-e elétek és lekötöz-e benneteket, és nem engedi, hogy eleget tegyetek annak, amire a szeretet törvénye készítet titeket? Ürügy van, tudom, de most tegyük félre az ürügyeket. Akadályoz-e valami? Értsétek hát jól Pál apostolnak ezt a rettenetes kiáltását, hiszen azt látja, hogy a galaták elkezdik magukat megbilincselni. Elkezdik magukat megkötözni. Elkezdik magukra venni azt, amit Jézus Krisztus levett róluk. Ne kössétek meg magatokat a törvény igájával! Hiszen Krisztus levette rólunk a törvény igáját! Lám, mi meg aláállunk, mert kitaláltuk ezt-azt, mert nem jó nekünk szabadnak lenni, gyártunk hát törvényeket, szabályokat, «szabadság-törvényeket», «identitás-törvényeket», «méltóság-törvényeket», «szabadság-törvényeket.» Igen, a szabadság lett mindennek az ismérve. De a szabadságot mi kvalifikálja, mi minősíti? Mi tudjuk, Jézus Krisztus az. Pál nem azt mondja ugyanis a galatáknak, hogy álljatok meg abban a szabadságban, amire rátaláltatok, vagy ami örök isteni adomány. Abban a szabadságban álljatok meg, amire Jézus Krisztus szabadított meg titeket.

Az igazi szabadságot Jézus Krisztus kvalifikálja. Az igazi szabadság alapja maga Jézus Krisztus. Az igazi szabadság alapja Isten örök irgalmassága és szeretete. Hogy ma, most, itt ki mit akar magára venni, ki mivel akarja magát megkötözni, ki mire akar önmaga életének és mások életének Istenétől eltérő rendet szabni, azt mutassa meg kinek-kinek Isten Szentlelke kinek-kinek a szívében! De együtt és közösen halljuk újra, amit az apostol mond:

annakokáért a szabadságban, amelyre minket a Krisztus megszabadított, álljatok meg, és ne kötelezzétek meg ismét magatokat szolgaságnak igájával. Ámen

Imádkozunk: Kérünk, mennyei Atyánk, ragyogtasd ránk Üdvözítőnk világosságát. Ragyogtasd ránk ezt a világosságot akkor, amikor élvezzük áldásaidat, mikor körbeveszed életünket jóságoddal és javaiddal, amikor boldogan tapasztaljuk, hogy még ki sem mondtuk kérésünket, Te már meghallgattad; hogy nem is zörgettünk, és az ajtó nyitva állt; hogy nem is kerestünk, Te már jöttél és megtaláltál bennünket. Kérünk, Urunk, ragyogtasd ránk Krisztusunk világosságát akkor is, amikor a halál árnyéka völgyén járunk, amikor félelmek vesznek bennünket körbe, amikor az egész életünk csupa kudarcnak tűnik, amikor minden terv, elképzelés és álom összeomlik ott, a halál árnyéka völgyében, ott is állj mellénk, oltalmaz és bátoríts bennünket. Ott, a halál árnyéka völgyén teríts nekünk asztalt szemben a mi ellenségünkkel, a halállal. Vigasztald a szomorkodókat, a gyászolókat, az emlékezőket. Kérünk, ragyogtasd ránk a mi Krisztusunk világosságát akkor, amikor mindenféle nyomorúságot látunk, bajt és betegséget, megfosztottságot és fájdalmakat, mélyre vetettséget és megaláztatottságot a magunk életében és másokéban is. Hadd lássuk és hadd kövessük a mi Mesterünket, Aki azt mondja: nem különb a tanítvány a mesternél; és hadd legyünk benne boldogok és áldottak akkor is, ha éhezünk és szomjúhozunk, akkor is, ha sírunk, akkor is, ha üldöztetést szenvedünk az igazságért – mindig és minden időben az Ő szent ígérete szerint. Ragyogtasd ránk Krisztusunkat, mennyei Atyánk, az Ő világosságát, hogy lássuk azt az ígéretet, mely túlmutat e földi életen, lássuk Őbenne a Feltámadottat, és Őbelé vessük minden bizodalmunkat. Óáltala kérjük áldó kegyelmedet, vigasztalásodat, gyógyító, megsegítő szeretetedet. Óáltala kérjük, hogy ragyogtasd fel számunkra az emberi élet igazi titkát és értelmét. Ragyogtasd ránk Krisztus világosságát, hogy Vele lehessünk, és ha Vele vagyunk, akkor Veled lehessünk most és mindörökké. Ámen